

**Překlad lekce 1.-30. z učebnice Interlingua / Ingvar Stenström, ISBN 978-2-36607-042-2, UMI, 2017, str. 11-58. z interlingvy do češtiny. Tuto učebnici lze objednat v e-shopu nakladatelství [www.lulu.com/shop](http://www.lulu.com/shop)**

## **TEXTOS**

### **Lekce 1**

Vidíte knihu, černou knihu. Ta kniha je černá. Je ta kniha černá? Ano, je černá. Je ta kniha velká? Ne, pane, ta kniha není velká, je malá. Beru si bílou knihu. Nyní mám dvě knihy. Jedna kniha plus jedna kniha jsou dvě knihy. Mám obě knihy černé? Ne, pane, máte jednu knihu černou a jednu knihu bílou.

Vida, zde je nějaký pán! Je elegantní. Co dělá? Stojí před lavičkou. Jsou vidět dva pánové? Ne, je vidět pouze jednoho pána, ale není sám. Na lavičce sedí nějaká slečna.

### **Lekce 2**

Ten mladý pán pozoruje tu mladou dámu. Je to hezká slečna, a pozoruje ji se zájmem. Náš přítel je elegantní muž, ona ho také sleduje, ale bez zájmu. Musíme již nyní konstatovat tento „tragický“ fakt. On si myslí: „Jsem unavený, musím si sednout“. Říká jí: „Promiňte, slečno! Dovolíte, abych se posadil?“ Ona neodpovídá slovy, ale přikývne (činí posunek hlavou).

### **Otázky**

1.Co dělá ten pán? 2. Sleduje ji bez zájmu? 3. Kdo je elegantní? 4. Co si myslí ta mladá slečna? 5. Je ten pán *hodně* unavený?

### Lekce 3

Ve čtvrté lekci uvidíme pokračování příběhu z druhé lekce.

Nyní počítejme:

0 = nula	1. = první
1 = jedna	2. = druhý
3 = tři	3. = třetí
4 = čtyři	4. = čtvrtý
5 = pět	5. = pátý
6 = šest	6. = šestý
7 = sedm	7. = sedmý
8 = osm	8. = osmý
9 = devět	9. = devátý
10 = deset	10. = desátý
11 = jedenáct	11. = jedenáctý
20 = dvacet	20. = dvacátý
21 = dvacet jedna	21. = dvacátý první
30 = třicet	30. = třicátý
40 = čtyřicet	40. = čtyřicátý
50 = padesát	50. = padesátý
60 = šedesát	60. = šedesátý
70 = sedmdesát	70. = sedmdesátý
80 = osmdesát	80. = osmdesátý
90 = devadesát	90. = devadesátý
100 = sto	100. = stý
1000 = tisíc	1000. = tisíc

2487 = dva tisíce čtyři sta osmdesát sedm

1951 = tisíc devět set padesát jedna

1000000 = jeden milión; dva milióny, atd.

+ plus  
- minus  
x krát

: děleno  
= je, rovná se

## **Lekce 4**

Když tam tak seděli na lavičce, jeden vedle druhého, šel kolem jeden z jeho přátel. Pozdravil, ale náš hrdina neviděl, neslyšel. Pohlcovaly ho plně jiné věci, a on si ho nevšiml. Jeho přítel se tedy přiblížil a hlasitě zvolal: „Dobrý den, Hugo! Jak se máš?“ „Ech, och, ahoj! Děkuji, dobře! A ty?“ odpověděl Hugo, který se cítil být v rozpacích. Mluvili společně několik minut, ale jejich konverzace nebyla zajímavá.

### **Otázky**

1. Kde je nyní ta mladá slečna a ten mladý pán? 2. Jsou sami? 3. Jak říci jinými slovy „mluvit hlasitě (silným hlasem)? 4. Proč neodpovídá náš hrdina? 5. Co musel udělat/učinit Hugův přítel, aby ho pozdravil? 6. Na co myslel Hugo? 7. Proč ti dva přátelé nemluvili dlouho?

## **Lekce 5**

Poté, co ho jeho přítel opustil, mohl Hugo stočit zpět své myšlenky k této mladé šaramantní ženě. Objevil způsob, jak o ní získat informace. Ona čte knihu. On, který je běžně muž dosti diskrétní, je dnes poněkud indiskrétní. Nahlíží do její knihy a vidí, že ona čte knihu týkající se Spojených národů a dalších mezinárodních organizací. Je napsána v interlingvě – v moderním mezinárodním jazyce, který, jak viděl, se používá v lékařských knihách a časopisech. Hugo je student medicíny a chce se stát lékařem.

### **Otázky**

1. Co dělá ta mladá žena? 2. Co dělá Hugo? 3. Proč se stal indiskrétním? 4. Jakou knihu ona čte? 5. V jaké řeči je ta kniha napsána? 6. Kde viděl Hugo tento jazyk? 7. Četl tuto knihu?

## Lekce 6

Rozhodne se: „Naučím se tento jazyk. Začnu okamžitě. Navštívím knihovnu a vyhledám tam učebnici slovník“. Když se vrátil domů, vrhl se s velkou pílí na studijní program, který si stanovil pro tento den. Měl záměr naučit se velmi rychle svou první lekci interlingvy. Tématem této lekce je „členění času“. Nejprve se naučil jména dvanácti měsíců v roce: leden, únor, březen, duben, květen, červen, červenec, srpen, září, říjen, listopad, prosinec.

### Otázky

1. Může Hugo číst v interlingvě? 2. Proč se chce naučit tento jazyk? 3. Co zamýšlel dělat v knihovně? 4. Je pilný? 5. Vysvětli v interlingvě, co je to „slovník“! 6. K čemu se používá učebnice?

## Lekce 7

Brzy se naučil jména měsíců. To se mu zdálo velmi snadné, a poté četl nahlas sedm dní týdne: neděle, pondělí, úterý, středa, čtvrtek, pátek, sobota. Dominica znamená „den páně“, lunedì je „den luny“ (v latině „lunae dies“), martedì je „den boha války, Marsu (Marte; v latině Martis dies), mercuridi „den Merkura“ (Mercurio; v latině Mercuri dies), giovedì „den Jupitera“ (Jove; v latině Jovis dies), venerdì „den bohyně lásky Venuše (Venere; v latině Veneris dies), sabato je hebrejského původu.

„Je důležité znát je dobře, abych si mohl domluvit datum a dny mé budoucí schůzky s Ní“ mumlal si. Nyní se Hugo znovu zasní nad učebnicí interlingvy.

### Otázky

1. Jsou názvy měsíců v interlingvě obtížné? 2. Kdy je možno vidět měsíc, ve dne nebo v noci? 3. Jaké je přídavné jméno odpovídající podstatnému jménu „původ“? 4. Hugo „mumlá“: mluví nahlas či potichu? 5. Proč se chce naučit tak dobře názvy dnů? 6. Naučil se Hugo dobře dny? (Viz ilustrace).

## Lekce 8

Hugo se snažil koncentrovat své myšlenky a pokračovat ve studiu:

„Třicet dní v listopadu, v dubnu, v červnu a září, dvacet osm jen v jednom, ve všech ostatních třicet jeden“.

Rok se člení na 365 (tři sta šedesát pět) dní. Den se skládá z dvaceti čtyř hodin, jedna minuta má šedesát minut a každá minuta má šedesát vteřin.

I vteřina může být dlouhá, i když je to nejkratší perioda praktického měření času. Když se ale čeká na někoho (na něho či na ni), je dlouhatánská. „Krátký“ (stručný) je opakem „dlouhého“.

### Otázky

1. Jaký den je dnes (neděle apod.). 2. Kolikátého je zítra? (Je prvního června. Je /den v týdnu/ osmého listopadu atd.). 3. Kolik je hodin? (Jsou tři /hodiny/ a devatenáct /minut“ = 3h19. Jsou čtyři /hodiny“ a padesát /minut“ = 4h50= deset minut před pátou = pět hodin mínus deset /minut/. 10h15= deset hodin a patnáct nebo deset hodin a čtvrt. 18.30= osmnáct hodin a třicet nebo osmnáct hodin a půl). 4. Kdy přijíždí vlak? (Vlak přijíždí v 20h27 = ve dvacet /hodin/ a dvacet sedm nebo v dvacet sedm večer/ odpoledne). 5. Který den byl včera? 6. Jaký den bude zítra? 7. V kolik hodin přijedou?

## Lekce 9

### Hugův den. 1: ráno

Nyní pojďme provázet Huga běžným dnem jeho života.

V sedm hodin ráno pronikavě zazvoní budík na stolku vedle Hugova lůžka. Ten vstává – bez velkého nadšení, jak lze předpokládat, holí se elektrickým strojkem, čistí si zuby a myje se v koupelně a pak se rychle obléká.

Poté, co si připravil skromnou snídani, jí a čte nejdůležitější novinky v deníku, který mu časně ráno doručil listonoš.

### Časování

Já se holím, ty se holíš, on se holí, ona, ono se neholí, my se holíme, vy se holíte, oni se holí, ony, ona se neholí, „člověk“ se holí.

### Otázky

1. Jak se řekne „provázet“ jinými slovy? 2. Spíte ráno rádi nebo vstáváte brzy? 3. „Vyčistil jsi si zuby?“ ptá se ráno matka svého dítěte. Napište další otázky, které ona může ráno položit!

## Lekce 10

### Hugův den. 2: Práce

Do začátku přednášek na universitě zbývá jedna hodina, během které studuje lékařskou knihu. Čte ji se zájmem, ačkoliv je velmi nesnadná jako všechny lékařské knihy. Jsou vždy nesnadné, nikdy jednoduché či zábavné. Profesor, který přichází z jiného města, je dnes navštíví a bude mít důležitou přednášku. Přednáška profesora je důležitá, ano, ano, ale myšlenky studenta často zalétávají k věcem, jež nepřísluší tomuto tématu, k určitému parku, k určité lavičce, k určitému děvčeti, „jejíž jméno ani neznám, já idiot“, myslí si.

Poté, co vyslechl dvě přednášky, jde do knihovny, aby pokračoval ve studiu až do oběda (jídla), který si dává v poledne ve skromné restauraci, v níž jídávají studenti.

Odpoledne absolvuje tři hodiny studia a praktik na nemocniční klinice.

Po dalším jídle je již skoro večer a čas na návrat domů.

### **Vzorové věty** (na zájmena vztažná)

Zájmena jsou v:

NOMINATIVU – 1. pádě	Osoba/y/, která/é/ zpívá/jí/.
GENITIVU – 2. pádě	Osoba/y/, od které/ých/ znám jméno/a/.
	Osoba/y/, její/ch/ž jméno/a/ znám.
DATIVU – 3. pádě	Osoba/y/, které/ým/ dávám knihu.
AKUZATIVU – 4. pádě	Osoba/y/, kterou/é/ vidím.
NOMINATIVU	Věc/i/, která/é/ je/jsou/ na stole.
GENITIVU	Věc/i/, od které/ých/ znám jméno/a/.
	Věc/i/, její/ch/ž jméno/a/ znám.
DATIVU	Věc/i/, ke které/ým/ se nemůže mluvit.
AKUZATIVU	Věc/i/, kterou/é/ vidím.

Osoba, která = osoba, kteréž

Osoby, které = osoby, kterýchž

Věc která, = věc, které

Viz § 26!

## Lekce 11

„Kdybych měl peníze, koupil bych si auto...“

Po mimořádně náročném dni jede náš Hugo na kole domů. Cesta je dlouhá a je těžké šlapat. „Kdybych měl peníze, koupil bych si starší auto“, myslí si. „V takovém případě bych daroval své kolo mému bratrovi, který si stále stěžuje, že to jeho je tak špatné, že je téměř nepoužitelné“. Nepotřeboval bych cestovat autobusem, když je špatné počasí a nemusel bych se cítit tak unavený, jako teď! Ojeté auto by nestálo mnoho, ale zřejmě by mi nestačily peníze. Je nevyhnutelné počítat s tím, že staré auto vyžaduje opravy. Přítel, který vlastní takové auto, říká, že to stojí neuvěřitelné částky.

### Otázky

1. Jak cestuje Hugo domů? 2. Proč uvažuje o autu? 3. Proč nemyslí na nové auto? 4. Co by udělal Hugo, kdyby měl peníze? 5. Co byste udělali vy?

## Lekce 12

### Přehled slovesných forem

*V pět hodin:*

Tato dáma je pěvkyně. Miluje **zpívat**. **Bude zpívat** v šest hodin.

Tento pán v křesle nemá rád hudbu. V šest hodin bude **trpět**, až **bude poslouchat** pěvkyni.

*Dvě minuty před šestou:*

Ona se **chystá zpívat**.

*V šest hodin:*

Dáma **zpívá**, a náš přítel v křesle **trpí**, když slyší její zpěv.

*V sedm hodin:*

Dáma **dozpívala**. Pán **dotrpěl**.

**Poslouchal** pekelnou hudbu. Říká druhému pánovi: „Mezi šestou a sedmou **zpívala** tato strašná ženská. O, jak jsem **trpěl!** **Slyšel** jsem pekelné zvuky, i když jsem zkoušel **zakrýt si** rukama uši, abych neslyšel“. Druhý muž odpověděl: “Tato žena je má manželka. Vy jste trpěl hodinu, já celý život...“.

Tato zpěvačka není Birgit Nilsson. Ta nenechá lidi **trpět**.

### **Rozkazovací způsob**

**Zpívej** hlasitěji! **Netrp**, příteli! **Naslouchej** těm krásným tónům!

### **Podmiňovací způsob**

Když by se jí to dovolilo, **zpívala by** stále, já **bych trpěl** trvale a **poslouchal bych** bez přestávky její strašný hlas.



## Lekce 13

### „Profesor hnědých růží“

Jednoho dne musel Hugo navštívit svého profesora z medicíny, aby mu předal esej – část jeho zkoušky.

Ve skutečnosti Hugo navštívil tohoto profesora již o něco dříve – nebo spíš jeho zahradu – v noci a bez pozvání. Na onu návštěvu si vzpomněl nyní, když míjel četná a krásná rozária v zahradě. Profesor byl znám jako amatérský pěstitel růží, a jednoho dne oznámily noviny, že v rámci zahradnického kongresu budou následujícího dne k vidění profesorovy růže. Stalo se večer před tímto dnem, že Hugo a někteří další studenti, po divoké oslavě, pocítili inspiraci udělat růže drahého a váženého profesora ještě vzácnějšími, převzácnými. Za ticha jasné letní noci kráčela skupina tajně do zahrady a pomalovala nejružnějším barvami – i hnědou, zelenou, žlutou všechny růže v obou velkých rozáriích a obě strany vchodu do domu.

..

Je poněkud nepříjemné vracet se sem nyní... Hugo zazvonil na elektrický zvonek. Někdo otvírá. Ve dveřích stojí ona – „jeho“ slečna z parku!

### **Otázky**

1. Vysvětlete nám, co je to „esej“! 2. Co je k vidění v zahradě? 3. Jak lze vyjádřit jinými slovy myšlenku „vzácný“? 4. Je vzácnou událostí, že studenti mají „oslavu“? 5. Co si myslíte, že řekl profesor při pohledu na hnědé růže?

## Lekce 14

Nepochybně chápete, milý čtenáři, Hugovo překvapení. Jeho tváře jsou zčervenalé, stejně jako ty dívčiny. On si toho okamžitě všímá s uspokojením. Také ona ho poznala, toho sympatického mladíka, který seděl vedle ní v parku onoho krásného dne – „němý jako ryba“. Určitě pochopil, že je cizinka a netroufal si mluvit s ní v cizím jazyce. Ale nyní je to Hugo, kdo ji překvapí: mluví plyně interlingvou, což trochu překvapí i jeho samého. „Těší mne, že vás zase vidím! Rád bych hovořil s profesorem A. Je doma?“ „Ano, vstupte prosím do knihovny a počkejte okamžik. Půjdu ho hledat“, říká ona a zmizí.

Při čekání obdivuje police naplněné od podlahy až ke stropu tisíci knih, jejichž hřbety ve všech barvách na něj působí jako skutečné umělecké dílo – a on si ve své mysli sestavuje fráze, jimiž jí nabídne novou schůzku.

Vzorové věty s /e/nte. Viz § 34

1. Osoba, která zpívá, je **zpívající**.
2. Osoba, jež trpí, je **trpící**.
3. Osoba, jež poslouchá, je **posлуhač**.
4. **Při zpěvu** se vyluzují tóny.
5. **Čtením** této knihy se učíte interlingvu.
6. **Když slyší zpěv**, zacpává si uši.
7. Je snadné smát se se **smějícími** a neschodné plakat s **plačícími**.

## Otázky

1. Je pro vás toto nové setkání překvapením? 2. Proč si všímá s uspokojením, že její líce jsou červené? 3. Myslíte si, že se mu normálně líbí „červené tváře“? 4. Nastudoval Hugo dobře lekce z interlingvy? 5. Vysvětli, co je to knihovna?

## Lekce 15

Ona se vrací se slovy, že profesor je ještě na několik minut zaneprázdněn, ale prosí o posečkání. „Velmi rád“, on odpovídá bez momentu zaváhání, přičemž zdůrazní poněkud příliš hlasitě slovo „velmi“.

A teď začíná klást hromadu otázek: Odkud pochází? Co dělá v této zemi? Současně nezapomíná na důležitou otázku: „Jak se jmenujete?“ Určitě se nesnaží skrývat svůj zájem o ni! Ona mu ochotně vypráví, že je studentkou sociálních věd, že má svůj pokoj vedle profesora, což je velmi příjemné. Zdůrazňuje, že shledává toto vše sympatickým. Profesor a jeho žena má krásnou zahradu s růžemi a dalšími nádhernými květinami... Když Hugo slyšel zmínit slovo „růže“, spěchá změnit téma konverzace, v obavách, aby mu neunikla příležitost navrhnout novou schůzku. Mluví o všem možném a určitě se shodují na výhodách společného jazyka, jímž je interlingva. .. Jsou slyšet blížící se kroky profesora ve vedlejší místnosti. Ale pět vteřin stačí pro ukončení konverzace a vyslovení toho podstatného: „Můžeme se znovu vidět příští sobotu?“ „Ale ano! V kolik hodin?“ „V sedm hodin, jestliže vám to vyhovuje. Vyzvednu vás zde?“ „Ano, ano, souhlasím! Na shledanou“ „Na shledanou!“

## Lekce 16

### Hugova rodina

Hugova rodina bydlí ve městě nedaleko universitního města a on často navštěvuje své rodiče o nedělích a jiných volných dnech. Jeho rodinu tvoří otec, který je železničář – ne moc bohatý, ale s vlastním domem, jeho matka, „nejlepší matka na světě!“, dva bratři a dvě sestry, všichni mladší než Hugo, s výjimkou vdané sestry. Jeho rodiče tedy mají pět dětí, tři syny a dvě dcery – je to dostatečně velká rodina! Jedna sestra je vdaná – její manžel je Hugův švagr.

Když se Hugo objeví, tentokrát neočekávaně, v rodinných dveřích, jeho matka mu vyčítá: „Proč jsi předem nedal vědět, že přijedeš domů! Bývala bych ti mohla uvařit nějaké tvé oblíbené jídlo“. „Všechno, co vaříš, ó matko a královno domu, je mé oblíbené jídlo“, říká a dodává pro pobavení, s teatrálním gestem, „když se to srovná s jídlem v menze!“

### **Otázky**

1. Je velká vzdálenost mezi městem, kde Hugo studuje a jeho rodným městem? 2. Kolik osob je v Hugově rodině? 3. Co je to „oblíbené jídlo“? Vysvětli to jednoduchými slovy v interlingvě! 4. Co je protikladem slova „daleko“?

## Lekce 17

### Vetchý stařík

Jedné krásné neděle přichází Hugo k Annině domu, aby ji vyzvedl k návštěvě venkova. Hugův dědeček vlastní statek. Je zdravý a silný bez ohledu na svůj věk – skutečný chlap, který miluje svůj statek, svou vesnici a svou zem. „Nejkrásnější zem na Zemi“, říkává Hugovi. Říká to často, aby provokoval svého drahého vnuka a aby vyvolal diskusi. Občas nechápe pohled Hugovy generace, která sdílí názor, že „svět je plný krásných zemí a lidí stejně sympatických jako naši vlastní spoluobčané“ ...Přesto se oba mají rádi, dědeček a Hugo. Děda říká srdečně Anně: „Budte vítána“. Prohlíží si ji vážnýma očima, vypadá spokojeně a zamumlá: „Hm, skutečně cizinka... ale není špatná...“.

Smějící se Hugo vysvětluje Anně, že dědeček jí právě udělil nejvyšší aprobační známku, jakou lze od něho očekávat. Pravděpodobně by řekl to samé královně krásy.

### Otázky

1. Z určitých sloves v tomto textu lze vytvořit podstatná jména končící na **-ion**. Která to jsou? (Příklad: **approbation** od **approbar**). 2. Jaké geografické názvy jste se dosud naučili? 3. Co byste řekli (jste-li muž) královně krásy? Jste-li žena, co chcete, aby vám říkali muži, když budete královnou krásy?

## Lekce 18

### Ve velkém obchodě

Hlas v telefonu říká Hugovi: „Ten kdo mluví, je Anna“. Chtěl bys se mnou jít do Grande Magazinu koupit nějaké věci? Bylo by příjemné mít Tvůj doprovod“. „Aha“, odpovídá Hugo, „chceš říci, že mě potřebuješ jako nosiče?“ „Ne, to jsem nechtěla říct; ty sám jsi to řekl...“, směje se. „Super, „vždy připraven“, přijdu“.

Znovu se uvidí u vchodu do supermarketu, který zásobuje každý den tisíce lidí tisícovkami zboží za vysoké i nízké ceny. V jednom oddělení se prodává oblečení, s klobouky, botami, ponožkami pro muže a punčochami pro ženy, košilemi, šaty apod. Hned u prvního prodejního pultu je zdravá prodavačka s milým úsměvem: „Co si přejete?“ Anna: „Ráda bych pár rukavic.“ Prodavačka: „Tady jsou některé v různých barvách!“ Anna: „Dávám přednost černým rukavicím. Kolik stojí tyto?“ Anna si zkouší první pár, druhý, mnoho dalších. Hugo neprojevuje žádný nevrlý náznak netrpělivosti. Hugo je mimořádný muž. Nakonec Anna konstatuje, že nenachází žádný uspokojující pár: „Je třeba jít do specializovaného obchodu“, uzavírá.

Nyní jdou nakupovat potraviny. Rychle zaplní košík chlebem, máslem, sýrem, párky atd. U pokladny u východu sedí pokladní, která vystaví účtenku, kterou Anna platí velkou bankovkou v hodnotě 100 korun (švédských). Pokladní ji musí rozměnit a vrátí Anně zbytek v několika menších bankovkách a stříbrných a měděných mincích .

### **Otázky**

1. Od jakého slovesa je odvozeno slovo „nosič“? 2. Prodavačka je žena, která prodává. Jak se nazývá muž, který prodává? 3. Co je větší: krám nebo obchod? 4. Které barvy jste se dosud naučili v interlingvě?

## Lekce 19

### Cesta vlakem se zvědavým doprovodem

Jednoho dne musel Hugo cestovat vlakem na kongres. Protože měl trochu zpoždění, vzal si taxi na hlavní nádraží. Tam hledal třetí nástupiště, běžel k vlaku a stačil jej stihnout právě v momentě odjezdu. Prošel dvěma kuřáckými a nekuřáckými odděleními než našel místo, které se zdálo být volné. Zeptal se paní, přičemž ukazoval rukou na sedadlo: „Promiňte, je toto místo obsazené?“ „Ne, pane“, řekla, „toto místo je volné, jestliže se vám líbí!“ „Děkuji, madam!“

Hugo vidí, že jeho spolucestující má ve své společnosti malou holčičku ve věku kolem 5 – 6 let, sedící na protějším sedadle. Je sladká, s dlouhými blondatými vlasy a modrýma očima – velkýma očima, jež sledují s živým zájmem vše ve svém okolí. Nyní je to Hugo, kdo je středem jejího zájmu: moment soustředění a vypukne exploze otázek: „Jak se jmenujete?“ Hugo zdvořile odpovídá. „A kam jedete?“ Hugo ji informuje. „Máte jízdenku?“ Hugo ji ujistí, že ano. „Kolik stojí vaše cesta?“ Hugo jí dá přesnou odpověď. „Kolik peněz máte?“ Hugo pokračuje v odpovědích trpělivě, ale ne přesně. „Jaká je nejbohatší osoba, kterou znáte?“ Hugo: „Nevím. Snad ty?“. „O, ne, ale, jak se jmenuje vaše manželka?“ Bohužel Hugo neví, co odpovědět. To nevadí, ona ví, jak oživit přestávku „Jaká barva očí se vám líbí?“ Hugo se dívá na její modré oči a myslí na jiný pár hnědých očí.... „Pane Hugo, proč už neodpovídáte?!“

## Lekce 20

### V hotelu a v restauraci

Poté, co přijel do kongresového města, které má také velký přístav a je hodně navštěvováno cizinci, Hugo spěchá do svého hotelu. „Dobrý den, pane, vítejte u nás!“ „ Dobrý den! Rezervoval jsem si jednolůžkový pokoj s koupelnou na tři dny“. Jmenuji se Hugo Nordanus.“ „Dobrá, okamžik, pane, budete mít pokoj č. 87, zde je klíč. Račte, prosím, vyplnit tento formulář a podepsat se do naší knihy návštěvníků. Portýr Vám pomůže se zavazadlem.“

Za půl hodiny Hugo směřuje do hotelové restaurace, kde mu obsluha dá menu (jídelní lístek). V něm je mnoho rybích a masitých jídel, brambor fritovaných či vařených, zelenina. Hugo si hned objednává polévku a masité jídlo, protože pospíchá, a číšník se ptá: „A co si přejete k pití? Máme tyto nápoje: minerální vodu, ovocné šťávy, vína, mléko“. „Minerální vodu, prosím, a na závěr šálek černé kávy, bez šlehačky, tu nejčernější.“ Servírka začíná prostírat talíře, sklenici, nůž, vidličku a lžici, a brzy – určitě do hodiny, Hugo poobědvá.

### **Otázky**

Jak se řeknou v interlingvě a ve vaší rodné řeči následující italská slova? 1. cucchiaio, 2. forchetta, 3. piatto, 4. coltello. (1. lžice, 2. vidlička, 3. jídlo, talíř, 4. nůž)

## Lekce 21

### I. Hugo jako veřejný řečník

Během konzumace skvělého oběda v oné restauraci slyší Hugo zprávy z rádia o válečných krutostech v jedné vzdálené zemi. Dnes jsou hlášeny tisíce obětí, mnoho set již mrtvých, dalších umírajících či se smrtelnými zraněními. Rychle ho přechází chuť.

Po jedné až dvou hodinách bude stát před kongresem Asociace přátel spojených národů a hovořit o „Přelidnění a výživových problémech“. Vy, milý čtenáři, který znáte Huga, víte, že má tak trochu strach. Podpořte ho nyní.

Již nastává ten čas: Hugo vystupuje na tribunu, aby začal svou přednášku. Je velmi nervózní. Třesou se mu kolena, zdá se mu, že jejich třes je tak silný, že musí být slyšet.... Cítí pot na svém čele, jeho tváře jsou bledé, jeho rty suché a v jeho ústech je jeho jazyk tuhý jako kus dřeva. „Mluvit bude nemožné“, myslí si. „Celý svět mne pozoruje. Na posledním schodu upadnu. Bude to směšné, až někdo zjistí, že mé srdce již nebije, že jsem měl kolaps z trémy.....“

### **Otázky**

1. Proč Hugo ztrácí chuť k jídlu? 2. Vysvětli nám, co je to „smrtelné zranění“! 3. Proč potřebuje Hugo naší podporu? 4. Vysvětli jednoduše, co znamená „přelidnění“! 5. Co může publikum vidět z jeho nervozity? 6. Čeho se bojí? 7. Jakou barvu mají jeho tváře, když jsou „bledé“?

## Lekce 22

### II. Hugo jako veřejný řečník

Ale v témže okamžiku zaznamená – s vděčností – že jeho vyšší „já“, lékařské embryo v něm, konstatuje rozvážně: „Aha, toto je případ paniky! Musím zklidnit toho hloupého osla, kterým jsem: třesoucí se kolena nejsou nikdy slyšet. A hle, tam sedí nejméně dva lidé, kteří tě nesledují. Oni se tam baví! V tento slavný okamžik! To je téměř urážka! Musíš je probudit! Přitáhnout jejich pozornost k tématu přednášky! Tvé srdce je perfektním stavu se všemi chlopněmi, komorami a cévami. Vše je v pořádku.“

### **Otázky**

1. Jak si říkal Hugo, když si uvědomil, že je strašně nervózní? 2. Jaký je protiklad k „nervózní“? 3. Proč se cítil dotčen?

## Lekce 23

### III. Hugo jako veřejný řečník

Nyní již stojí na tribuně, za katedrou. Stál tam jednu až dvě vteřiny, což vyvolalo v posluchačstvu efekt, že ztichlo. „Teď nebo nikdy!“ Slyší svůj vlastní hlas: „Dámy.. a pánové!“ Drazí přátelé!“ Znovu pauza, kratičká, ale efektivní, konstatuje. Nyní dokonce ti štěbetající umklí. „Já je zvládnou.“ Jeho myslí proletí rychle myšlenka satisfakce: „Je skvělé, že jsem opustil svůj původní záměr začít antickou frází: „Již dávní Egyptané“...“ Lépe nyní zní: „Včera, dnes, zítra – problémy jsou stejné. Včera, dnes, zítra – důležitost této otázky zůstává nepochybně živou. Odkud brát náš každodenní chléb? V krajích prosperity, v nichž my, šťastní, žijeme, se takto otázka nevyslovuje tak často, ale víme, že jinde...“

Právě v tento moment, kdy dosáhl svého prvního vítězství nad strachem, objevuje v sále, ve třetí řadě sedadel – ji, Annu, svou Annu....

### **Otázky**

1. Stál několik vteřin na tribuně, aniž by hovořil. Proč? 2. Jak se říká člověku, který dosáhl vítězství? 3. Jak vysvětlit výraz „regióny prosperity“?

## Lekce 24

### IV. Hugo jako veřejný řečník

Anna mu slíbila překvapení – a tady je: její přítomnost v kongresovém sálu! On mluví, on cítí živoucí teplo, jež zalévá jeho nitro, on mluví, je mistrem tématu, poznámky před ním zůstávají netknuté, jeho hlas stoupá a klesá, on jej vnímá jako hudební nástroj: je nosičem jeho pocitů, jeho argumentů, on mluví – nyní jen k ní samotné; ostatní, kritici, kolegové, kteří ho možná zesměšní, ti nejsou již důležití, neexistují!

Je patrné, že publikum se otočilo ve prospěch jeho myšlenek. Sedí, přikyvujíce zapálení a brilantním argumentům mladíka na tribuně. Ale náhle ho jako blesk zasáhne myšlenka: „Myslím si, že mluví k ní, zatímco ona nerozumí ani jedinému slovu mé mateřštiny...!“

Nyní, když došel ke konci své přednášky, kratičká pauza, co ho „zasáhl blesk“, byla stěží rozpoznatelná. Končí výzvou, přijatou silným potleskem a všeobecnými sympatiemi.

Také Anna tleská, dlouze, silně a nadšeně.....

### **Otázky**

1. Jak ho Anna překvapila? 2. Znervóznila jej skutečnost, že Anna byla v publiku? 3. Také Anna tleská. Proč, co si myslíte?



## Lekce 25

### První sníh

Podzim brzy přejde v zimu. Stromy jsou holé, již dlouho bez listů. Je podzimní večer, večer pozdního podzimu.

Hugo a Anna prošli kolem kostela a nyní se procházejí napříč parkem. Vzduch je svěží. Po celý den byla obloha zatažená a nyní nelze vidět ani měsíc, ani hvězdy.

„Podzim se mi zdá smutným obdobím“, říká Anna „tak šedivým a deštivým. Ani zimu nemám ráda pro její chlad“. „Ne, ani mně se moc nelíbí“, souhlasí Hugo, „ale příroda potřebuje spát. A uvědom si: zima předchází jaru, s jeho květinami a vůněmi. A později přijde léto, teplé, se sluncem a krásným počasím, stále a stále!“ (Na letní deště, které nejsou tak zřídka, nemyslí). „Ah“, pokračuje Hugo s předstíraným nadšením, „osvěžit se tak koupelí ve vlnách slaného moře!“ Anna se směje: „Jak je vidět, podzim tě příliš nerozesmutňuje!“ . „Ne, tento podzim se mi zdá únosný...“ okamžitě reaguje a když bere jemně za ruku svou přítelkyni, dodává vážně: „s ohledem na to, že „přezimuji“ a půjdu naproti jaru s tebou.“

Ruku v ruce pokračují beze slov v procházce. Náhle se zastaví a zvednou své obličejové vzhůru. Pomalu začíná padat první sníh. Pohlédnou na sebe, jejich rty se něžně setkají v prvním polibku.

A nyní, drahý čtenáři, řekneme – diskrétně – „Sbohem!“ Hugovi a Anně.

## Lekce 26 A 27

### Výňatek z deníku

(Od speciálního zpravodaje Tiskové agentury ABC)

Na poslední konferenci UNESCO – Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu – vyjádřili delegáti mnoha členských zemí své uspokojení z četných nových aktivit, jež podnikl/uskutečnil sekretariát pro rozvoj služeb na podporu výměny informací.

V debatách věnovaných návrhům na konkrétní nová opatření v boji proti negramotnosti, se čtyři delegace sjednotily na protestu proti zdržování plánů, jež ve svých důsledcích znamenají i zaostávání jejich praktické realizace. „Proč ..“, ptal se vedoucí jedné z těchto delegací v diskusi, fundovaně a zapáleně, „proč neprojektovat výstavbu škol využitelných ve více než jednom regionu?“ Takováto standardizace by znamenala milionové úspory nákladů. Rovněž standardizace manuálů, např. z matematiky, by vedla k úsporám, zastával názor mluvčí jiné delegace, který dodal, že nedostatek instruktorů/lektorů může být v mnoha případech nahrazen vysíláním rádia a televize.

Rezoluce, přijatá na závěr zasedání, doporučuje: Zaprvé: Priorita boje proti analfabetismu musí být projevena rezolutními, rychlými a racionálními akcemi. Za druhé: V souladu s návrhem předsedy „Valného shromáždění“, musí národní výbory se vši vážností prostudovat každé možné řešení problémů jazykové komunikace mezi národy.

-----

Dříve než budete odpovídat na Otázky, přečtěte si znovu § 42 týkající se tvoření slov odvozených z kořene („dvojitý kořen“ nebo „téma“).

Příklad struktury

<b>crea r </b>	(slovní základ + r) = infinitiv (tvořit)
<b>crea t ion</b>	(slovní základ + t + ion) = podstatné jméno, akt tvoření nebo výsledek tvoření (tvoření, vytvoření)
<b>crea t or</b>	= podstatné jméno, někdo, kdo tvoří (tvůrce)
<b>crea t ori</b>	= přídavné jméno, charakteristika někoho, kdo tvoří (tvořící)
<b>crea t ive</b>	= přídavné jméno, mající schopnost tvořit (tvořivý)
<b>crea t ura</b>	= podstatné jméno, vše co bylo stvořeno (výtvor)

Formy podle struktur uvedených výše mění řady podstatných a přídavných jmen těmito příponami a přidávají významy ve vašem jazyku!

(Určité formy mohou vyžadovat více slov pro jejich vysvětlení.)

### Otázky

1. informa|r, 2. defini|r 3. con|stuc|e|r (-struct-),
4. pos|sed|e|r (-sess-), 5. age|r (-act-),
6. intro|duc|e|r (-duct-), 7. tele|vid|e||r (-vis-)

## **Lekce 28**

### Autentické/Původní výňatky z „Mezinárodní věda – měsíční novinky v interlingvě“

(Uveřejněno Divizí interlingvy vědeckých služeb)

#### VÝZKUM RAKOVINY

Protirakovinné sérum, připravené dr. B. Björklundem ze Stockholmu, Švédsko, a doktory J. Grahamem a R. Grahamem z Bostonu, USA, se zdá být schopné zničit rakovinné buňky „in vitro“, přičemž nenapadá normální buňky v těch samých kulturách. Sérum bylo preparováno z krve koně, který předtím dostal injekce s namixovanými rakovinnými látkami odebranými od 56 osob. (Červen 1955)

#### ZOOLOGIE

Jedna z obrovských želv, které ulovil kapitán Cook na Galapágách a které předvedl v roce 1777 králi ostrovů Tonga, stále ještě žije a těší se dobrému zdraví. Je oblíbený rodiny královny Salote. (Prosinec 1954)

#### GEOLOGIE

Ve dvou jezerech ve vnitrozemí Norska byla nedávno zjištěna slaná voda v hloubce kolem 100 m. Dr. H. Holtan z Norského institutu pro hydrologický výzkum vysvětluje tento fakt hypotézou, že před 10.000 lety, po poslední době ledové, byly velké části Norska pod hladinou oceánu. Dr. Holtan vypočetl, že hladina moře poklesla od té doby asi o 45 m. (Srpen 1965)

#### ELEKTRONICKÉ POČÍTAČE

Ve Skandinávii je více elektronických počítačů – v poměru na obyvatele – než kdekoli jinde v Evropě. (Duben 1965)

#### **Otázky**

1. Jak napsat slovy všechny číslice v této lekci? 2. O čem píší zoologie a geologie, dvě vědy uvedené v těchto textech? 3. Do jakého vědního oboru náleží výzkum rakoviny?

## Lekce 29

### ARCHITEKTURA

Z Ruska je hlášen velký pokrok v konstrukci budov z panelů. V Kyjevě byla zhotovena budova o pěti patrech za 63 dní, a v Magnitogorsku vztyčilo deset dělníků budovu o třech poschodích s 36 byty za 28 dní. Očekává se, ke konci roku 1956 bude pro cca 20 procent ruské městské bytové výstavby využita technika prefabrikovaných profilů. Architekti ze Spojených států zpochybňují přesnost těchto zpráv, ale nemají žádný základ pro srovnání, neboť ve Spojených státech je použití panelů určeno výhradně pro přízemní budovy. (Únor 1955)

### SRDEČNÍ CHOROBY

Poslední epidemiologické studie v Japonsku a ve Spojených státech uvádějí, že srdeční choroby jsou častější v oblastech s měkkou vodou než v oblastech s tvrdou vodou. (Měkká voda je voda s nízkým obsahem minerálů; tvrdá voda je voda s vysokým obsahem minerálů). Stejná korelace je nyní hlášena ze Švédska na základě rozsáhlého výzkumu příčin úmrtí v období 1950 až 1960 v rámci celé populace ze všech švédských měst s více než 25.000 obyvateli. (Březen 1965)

### KOMUNIKACE

Tuleni a delfíni (jako mnozí jiní živočichové) jsou schopni komunikovat mezi sebou zvuky vyjadřujícími bolest, radost a různé další emoce. Podařilo se telefonicky přenést zvuky jednoho zvířete na Floridě k druhému na Havaji. Zdá se, že dvojice si rozuměla perfektně. Jejich telefonická konverzace pokryla vzdálenost zhruba 9.000 kilometrů a byla vedena zvuky s frekvencí 2 kHz za vteřinu. (Červen 1965)

### Otázky

1.Co je to „budova“? 2. V jakém tělesném orgánu se projevují srdeční choroby? 3. Vyjádři jednou větou, o čem je zpráva „Komunikace“!

## Lekce 30

### PŘÍSLOVÍ V INTERLINGVĚ

(Z ještě nevydané knihy, sestavené P. Dornbachem)

Každá ropucha se má za bohyni.

Od slibů k činům vede daleká cesta.

Sláma a oheň nejdou k sobě dohromady na stejném místě.

V čase zralých fíků (V době hojnosti/Když se Ti daří dobře) nemáš nouzi o přátele.

Co je povoleno Bohovi, není povoleno volovi.

V úvodu (Na úvod) tohoto kurzu interlingvy se snažíme najít možné řešení praktických problémů jazykové komunikace: *Dohodu mezi řadou států, která by zaručovala každému občanovi základní výuku interlingvy*. Takováto instruktáž by neubrala čas dalším školním předmětů, neboť znalost mezinárodní slovní zásoby by byla užitečná nejen pro mateřský jazyk, ale téměř pro všechny ostatní jazyky, které se studenti musí (či chtějí) učit ve školách i v budoucnu. (Vědecké publikace velkých národů budou po dlouhou dobu nezbytné pro všechny, psaných textů nikdy nebude přebytek!)

Jak uskutečnit oficiální zavedení interlingvy do škol? (Učiní tak nová, mladá generace!). Podle našeho názoru by to mezi jiným předpokládalo vytvoření mezinárodního institutu, který by se zabýval vypracováním manuálů a přípravou kurzů pro rozhlas a televizi a slovníků pro všechny předmětné jazyky, výchovou profesorů připravovaných pro další výuku budoucích instruktorů tohoto mezinárodního jazyka. Dále by se zabýval vydáváním měsíčníku věnovaného jazykovým otázkám a metodám šíření interlingvy, časopisu věnovanému měsíčním kulturním přehledům a snad i populárnímu týdeníku s velmi bohatým a rozmanitým obsahem.

Na počátku by centralizace těchto aktivit zaručovala vysoký stupeň stability jazyka tím, že by předešla všem rizikům rozložení této řeči do jednotlivých dialektů. Nebezpečí, že by k tomu došlo, je s ohledem na každodenní kontakty naší doby prostřednictvím rozhlasu, televize, telefonu, a internetu s elektronickou poštou, velmi vysoké. Současné moderní metody nahrávání hlasu umožňují jako normu praktické využití identického přehrávání audiokazet a kompaktních disků (CDs a DVDs) – stejně v Argentině jako v Zambii.

Vaše studium by přirozeně nemělo skončit tímto kurzem: ten vám poskytne gramatiku a tisíc čtyři sta nejfrekventovanějších slov; máme za to, že dva tisíce jsou minimem. Doporučujeme vám číst texty z mnoha oblastí. Čtěte pravidelně časopis

v interlingvě a knihy naší literatury – více než 150 knih v Servicio de Libros! Až budete „zralí“, čtěte Gode: Deset písní – perlu naší literatury, co byla zatím napsána.

Napište na adresu níže a přihlaste se jako člen a/či předplatitel periodik v interlingvě!

A především: napište bez odkladu na organizaci, abyste vstoupili do kontaktu s ostatními uživateli tohoto jazyka, jenž patří celému světu, tedy také vám!

### ZÁVĚREČNÁ OTÁZKA

Jak byste si přál/a/představoval/a zorganizovat zavedení tohoto mezinárodního jazyka jako světového jazyka?

Zašlete vaši odpověď autorovi: Ingvar Stenström, Vegagatan 12, SE-432 36, Varberg, Svedia; [secretario@interlingua.nu](mailto:secretario@interlingua.nu).